

Kodusoojust kiirgavad betoonpaneelmajad

TEKST: SILVIA PÄRMANN || FOTOD: TERJE UGANDI

Kodukolde elurajooni arhitektuurbüroo JVR loodud isikupärase graafilise betoonmustriga fassaadidega kortermajad kandideerivad aasta betoonehitise auhinna. Loodusest inspireeritud kujundid – kõrgjad, oksad, kivid, vesi – on iga maja visiitkaardiks ja välise isikupära loojaks kõrge anonüümsusriskiga uute kortermajade piirkonnas.

Arhitektid Kalle Vellevoog ja Velle Kadalipp (arhitektuuribüroo JVR) lahendasid Helme tänaval asuva Arco Vara tütarettevõtte AS Kolde arendatud Kodukolde elurajooni betoonmajade fassaadid graafiliste hiidmustritega, mis muidu külma materjali oma kodu sooja tunnet kiirgama panid.

Kodukolde elurajooni esimese etapi majade autor on arhitektuuribüroo Luhse ja Tuhhal. Arendaja sooviks oli teises etapis ehitada ansambli sobivad, kuid siiski selgelt teise käekirjaga majad. Viiest-kuuest sõelale jäänud büroost tunnetasid keskkonda kõige paremini JVRi arhitektid.

Arhitektuurses kvaliteedis järeleandmistegemine ei olnud mõeldav ei arendaja ega arhitektide jaoks, mõlemad tunnustavad ka kogenud ehitusettevõtte Merko tööd.

Kui majade välisilmet luues jäid arhitektidele vabad käed – tingimuseks vaid sobitumine olemasolevasse keskkonda –, siis korterite suurused ja arvu paika arendaja oma kogemuse ja turu nõudluse põhjal. Helme tänaval majades on suures plaanis kolm erinevat korteritüüpi, kõik rõudega (erandiks vaid paar väikest ühetoalist korterit), enamik vanniga ning suuremates korterites on isegi saun.

Viimistlusmaterjalide valikul lähtuti kvaliteedist ja välditi julgemaid värve ning mustreid. Piisavalt varajases ehitusetapis saavad korteri ostjad ka valida täiesti oma keraamika

ja muud viimistlusmaterjalid.

Oluline oli ka parkimise lahendamine. Peale parkimiskohtade soklikorruusel on majade ümber tänavatel veel üle saja koha, nii et lisaks oma pere autodele mahuvad vabalt ära ka külaliste omad.

Kodukolde keskkond soosib aktiivset eluviisi: elurajooni külje alt viib mööda mere äärt Rocca al Mare promenaad.

Roheline pole mitte ainult keskkond, vaid ka majad ise on rohelisest mõtteviisist kantud. Nii näiteks ei kõeta ventilatsioonist välja heidetava soojusega mitte ümbruskonda, vaid seda kasutatakse küttevee soojendamiseks.

Helme tänaval majades on ka kümned teised lahendused läbimõeldud. Korteriostuga tuleb kaasa ka mahukas «kasutusjuhend», mis õpetab, kuidas mänguväljaku turvakaamera pildi telerisse saab, kuidas üles leida seina sisse peidetud ühendused kõlarite jaoks või julgustab pliidi kuhu paigutada köögis ükskõik kuhu. Viimases on ka lagi allapoole toodud, et elanikud saaksid selle oma käe järgi kujundada, maksmata lõivu laealust «kaunistava» toruga.

Isegi vannitoas, kuhu on paigaldatud tavaline vann, on see võimalik asendada mullivanniga, mille jaoks voolu toomine juba valmis korteris tihti liiga keeruline on.

Helme tänavale on sel aastal valmimas veel kaks JVRi projekteeritud maja. www.kodukolde.ee

Kalle Vellevoog ja Velle Kadalipp, arhitektuuribüroo JVR OÜ

Selle projekti puhul üllatas meeldivalt arendaja julgus ja soov nii palju investeerida ning panustada välisarhitektuuri. See on üks pikema projekteerimisajaga töid, mida oleme teinud – projekt langes aega, kui ebakindlus turul oli kõige suurem.

Meie eesmärgiks oli, et keskkond areneks ka tervikuna edasi, mitte lihtsalt ei valmiks uus etapp. Üritasime majad vaadetega suunata teineteisest eemale, et säilitada privaatsustsoon ka kortermajade keskel.

Tundub, et see õnnestus väga hästi.

Huvitavaim väljakutse ja töö oli aga ennekõike betoonpaneelidest maja atraktiivseks muutmise. Kuidas anda huvitav pinnafaktuur, mis tooks välja betooni ilu.

Meie jaoks oli oluline kodusoojuse loomine – paneelmaja on juba oma olemuselt külm ja mitte kõige kodusem. Välisarhitektuuri katmine erinevate mustritega töötas selle eesmärgi nimel, et inimene saaks sõpru külal kutsudes öelda: «See kõrkjatega maja on minu maja. Või et see kividega maja on minu kodu.»

Graafilisest betoonist, mida välisarhitektuuris kasutasime, on palju räägitud, kuid seda on vähe näha senise tehnoloogia ülikõrge hinna tõttu. Suurematest objektidest on Eestis vaid maanteemuuseumi fassaad graafilise betooniga.

Meie jaoks oli täiesti arusaamatu, et tänaste tehniliste võimaluste juures kasutatakse mustrite betoonile kandmiseks ikka veel kallist ja tömahukat siiditrüki tehnikat.

Kuna Soomes asuv graafilise betooni tootja ei suutnud mõistliku hinnaga alternatiivi pakkuda, leidsime lõpuks ise mooduse, kuidas aeglustit betoonvormi paneeli põhja pritsida selleks kallist käsitööd tegemata. Kui paneel vormist välja pestakse, ei ole aeglustiga kaetud pinnad kivilinenud ning nii tekibki graafiline muster.

Oleme näinud, et nüüd kasutatakse meie lahendust ka teistel objektidel – graafiline betoon annab suurepärase ja liiga vähe kasutatud võimaluse rikastada betoonmaju.